

Vallásbölcseleti kutatások Maimonidészről *Magyar nyelvű publikációk 1995-től*

BABITS ANTAL

Vannak olyan mesterek, akiknek a tanításai nyolcszáz év távlatából is örökérvényű igazságokat tartalmaznak. Olyan mesterek is vannak, akik manapság is képesek felismerni az efféle értékeket. S persze vannak olyan kutatók is, akik napjainkban is fel tudják fedezni a látszólag távoli összefüggéseket. A történelem egyik legnagyobb polihisztora volt Maimonidész, akinek szellemtörténeti jelentőségével néhai Scheiber Sándor is behatóan foglalkozott:

A 800 éves Maimóni-jubileum kiváló alkalma serény munkára serkentette a zsidó tudomány munkásait, hogy összegyűjtsék adatait és megmérjék súlyát annak a hatásnak, amelyet ez a nagy szellem az emberi gondolkodásra és tudományos kutatásra gyakorolt. A feladat kettős munkát kíván: a szerte heverő, roppant terjedelmű anyag lajstromozását, amelyet azután – és csak azután – követhet a feldolgozás, ha teljes képet akarunk nyerni Maimóni életéről, munkásságáról, jelentőségéről és hatásáról. Nem kétséges előttem, hogy meg fog születni egyszer a 'Bibliographia Maimuniana', amelynek ez ideig még csak korai és gyenge kísérleteivel rendelkezünk.¹

Scheiber Sándor „Maimóni Magyarországon” c. 1938-ban publikált bibliográfiája, melyet 1946-ban pótolva újra megjelentetett, több mint négyszáz címléírást tartalmaz a magyar nyelvű Maimonidész szakirodalomra vonatkozóan. E sorok írója csupán tizenegy magyar nyelvű publikációval tudta kiegészíteni Scheiber úttörő vállalkozását 1995-ben, melyből négy tétel jellemzően Scheiber nevéhez kötődik.²

Mára némiképpen javulni látszik a helyzet, mert azóta közel három tucat írás látott napvilágot e témakörben. Előadásomban bemutatom az 1995 után megjelent magyar nyelvű Maimonidész publikációkat, melyek kizárólag nyomtatásban kiadott magyar szerzők, vagy részben magyar kötődésű tudósok (pl. Kaufmann Dávid és Georges Vajda) alkotásaira vonatkoznak, illetve az azóta megjelent Maimonidész művek magyar kiadásait, valamint a róla szóló fordításokat is megemlítem, kiegészítve ezzel Scheiber eredeti bibliográfiáját. Végül rövid áttekintéssel és értékeléssel kívánom a vizsgált témát összegezni és lezárni.

¹ Scheiber Sándor: Maimóni Magyarországon. In: Guttmann – Husik – Scheiber: *Zsidó filozófia, zsidó és skolasztikus filozófusok a középkorban*. (Szerk: Babits Antal), Budapest, 1995. Logos Kiadó, 189. p. [Eredeti megjelenés: *Jewish Studies in memory of Michael Guttmann*. I. Budapest, 1946. 389-412. p.]

² Uo. 203. p.